

Magnetisme cultural

Us heu preguntat mai per què les brúixoles sempre assenyalen cap al nord? D'on ve aquesta obstinació d'uns artefactes aparentment desanimats? La resposta (bonica) és *rupes nigra* ('roca negra'). Es tracta d'una immensa illa muntanya, feta d'una roca negra imantada, que es creia que estava situada al pol Nord, i que serà sempre, pels més romàntics, la responsable de la tossuderia màgica de les brúixoles. D'aquesta illa imaginària, n'extreu el nom la jove editorial Rupes Nigra Edicions, nascuda entre Girona i Salt.

MAR BOSCH > Text

D'acord que avui dia ja sabem que el culpable real d'*embruixar* totes les brúixoles del món és el camp magnètic de la Terra, però ens agrada poder pensar que hi ha una espècie d'Ítaca imantada que guia el rumb d'altres navegants, els de la cultura, l'art o el pensament. Així, no podem deixar de veure els *rupes nigra* com els elements metal·litzats que connecten irremeiablement amb aquest destí que identifiquem amb la voluntat d'excel·lència.

Per això els responsables de l'editorial volen que els seus llibres esdevin-

guin veritables edicions de col·leccionista: només se'n faran 150 exemplars. Però què cal més que una edició limitada per fer bé les coses? Sembla que també cal la selecció d'un públic capaç de connectar-hi. En aquest sentit, un dels impulsors, Robert Fàbregas, explica que no són pas textos fàcils, els de la roca negra; són peces que busquen reflexionar sobre l'art, la cultura i el pensament contemporani. Tanmateix, se saben navegants en un mar convuls i tan sols pretenen aportar feina ben feta i, potser sí, algun tret tangible a destacar respecte dels altres: constituïts en fundació, qui compra un Rupes Nigra té dret a una deducció fiscal. Així ma-

teix, tampoc segueixen els canals de distribució habituals. Ofereixen peces úniques, obres artístiques, i això no té cabuda en el mercat actual fora d'algunes llibreries concretes. La distribució es fa mitjançant presentacions i actes organitzats per la fundació, i també hi ha la possibilitat de fer-se soci de la fundació i rebre els llibres a casa.

«Si a Silicon Valley les grans empreses tecnològiques han nascut en un garatge, Rupes Nigra Edicions ho fa

>> Reunió de feina dels responsables de Rupes Nigra, una editorial poc habitual dins el panorama de l'edició a les comarques gironines.

CLAUDI VALENTÍ

Només faran 150 exemplars dels seus llibres, destinats a ser veritables edicions de col·leccionista

entorn d'uns sofàs, una taula i algun cafè. És a dir, que la idea sorgeix enmig d'una conversa entre un grup d'amics, els quals ens anem reunint de forma periòdica», explica Fàbregas. Inicialment només feien tertúlia: «Tractàvem d'analitzar els temes, treure'n conclusions i passar una estona agradable. Moltes vegades les persones tendim a callar i no dir el que pensem. Nosaltres vam voler aportar el nostre granet de sorra a la societat», ens explica, i ens aclareix que la seva no ha estat pas una decisió presa des d'una suposada superioritat deontològica o intel·lectual: «La nostra és una veu més en una comunitat hiperinformada». Rupes Nigra és el començament d'un projecte que vol englobar exposicions, sortides culturals, cicles de conferències i moltes altres propostes.

«No busquem ni reconeixement personal ni nodrir l'ego de cadascú. Tots nosaltres ens sentim realitzats personalment i professionalment. Per tant, no ens cal res més [...] En tenim prou amb sentir-nos útils», afirma l'editor. La mediocritat, segons la gent

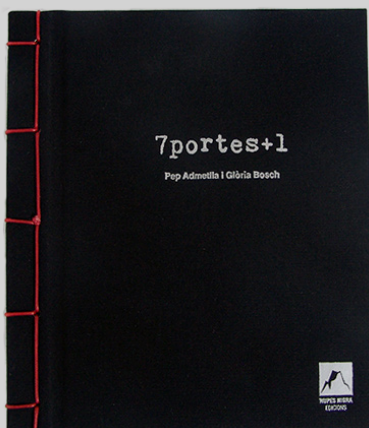
de Rupes Nigra, s'ha transformat en un credo per a més d'una generació, una manera de ser i de fer que s'estén a la plana política, preocupada principalment per les quatre gruixudes potes de la seva poltrona. Fàbregas també posa l'ull crític en el sistema educatiu, que veu mancat de recursos i de projecte a llarg termini. «Volem lliurepensadors i no ments homogènies; on és la filosofia, la música, la literatura i l'espiritualitat a les escoles? [...] Només es dona importància als resultats econòmics [...] Nosaltres ens hem preguntat: qui pensa en les persones com a éssers humans i sensibles?»

Ha perdut el nord, la cultura? Diuen que no, que és la societat qui ho ha fet. I no podem deixar de citar Fàbregas per la seva precisió imantada, de roca fosca, que ens atrau com a lectors: «Les diferents expressions culturals són fruit de la realitat de les persones, el seu reflex, i nosaltres creiem que s'han homogeneïtzat i banalitzat. [...] Hem d'educar en l'elegància de la ment i el detall de la poesia, per la sensibilitat social, pel compromís i la fe en els nostres actes, però també pel dubte i la incertesa. Hem de donar valor al dibuix d'un nen, a un conte nou o al tradicional i no renunciar a l'educació dels nostres fills, nets, amics o coneguts. Ningú ha de renunciar a l'educació i hem de ser flexibles i deixar fluir els pensaments i les opinions dels altres sense aixecar una paret de formigó. Llavors potser la cultura fluirà millor».

Veuen el futur amb esperança i optimisme. Ben aviat publicaran una novel·la de Robert Fàbregas i Ripoll que versa sobre com entendre l'art i l'estètica a través d'una obra de Caspar David Friedrich. Seguidament, hi ha dos projectes en marxa: d'una banda, una narració de la cineasta Isa Campo que es crea a través de deu fotografies de la Farm Security Administration. Són instantànies de Walker Evans i Jack Delano, principalment. L'altre projecte és per a finals d'any: un llibre de contes de Nadal escrit per Pius Pujades amb il·lustracions de Narcís Comadira.

Mar Bosch és escriptora.

7 portes + 1, de Pep Admetlla i Glòria Bosch

7 portes + 1 representa el tret de sortida de Rupes Nigra Edicions, i l'única publicació fins avui. Obra de l'artista plàstic Pep Admetlla i de l'assagista Glòria Bosch, és un treball de procés i d'interrelació de dues veus i dues expressions que forma part del projecte *Dies Irae*. És una reflexió sobre l'holocaust, sobre l'exili en trànsit en què emergeix el pas erràtic d'una humanitat a la recerca d'una porta oberta al seu món però que, una vegada a dins, es troba amb l'espai buit per esperar la mort. Conté converses i encreuaments generats al Memorial de la Xoà de París a partir de documents i materials de familiars llunyans i, en definitiva, els rastres de dos personatges: Sigma Blonstein (1905-1944) i Joseph Hadjadj (1895-1944). En una trentena d'exemplars de l'obra (tots estan numerats) hi ha dibuixos originals de l'artista gironí.